

PREGLED OKRAJEV

# ZAPOSLENOST V DRUŽBENEM SEKTORJU GOSPODARSTVA

V družbenem sektorju gospodarstva, to je v industriji, rudarstvu, na kmetijskih posestvih, kmetijskih zadrukah, gozdarstvu, gradbeništvu, prometu, trgovini, v obrti družbenega sektorja, v stanovanjsko komunalni in kulturno socialni dejavnosti je bilo od leta 1955 (30. septembra 1955) zaposlenih skupno 1.921.000 oseb. V tem je zaobseženo vse zaposleno osebje podjetij in ustanov naštetih dejavnosti, katerih sredstva so družbena imovina, bodisi splošno družbena, zadržna ali imovina družbenih organizacij. Vendar so tu zaobsežene samo osebe, ki so s podjetji gornjih dejavnosti v delovnem razmerju, medtem ko niso upoštevani učenci v gospodarstvu, honorarni delavci in uslužbeni, kakor tudi osebe prestavolnih delovnih brigad, ker imajo svoje posebne statute.

V razmerju do aktivnega prebivalstva, kar pomeni v razmerju do števila prebivalstva, ki živi od svojega dela, predstavlja število zaposlenih v družbenem sektorju gospodarstva le 25% aktivnega prebivalstva ali okrog 11% vsega prebivalstva FLRJ.

Delež ljudskih republik je v skupnem številu zaposlenih v družbenem sektorju gospodarstva naslednji:

|                      |     |
|----------------------|-----|
| Srbija               | 34% |
| Hrvatska             | 27% |
| Slovenija            | 15% |
| Bosna in Hercegovina | 16% |
| Makedonija           | 6%  |
| Crna Gora            | 2%  |

Srbija je s 652.000 ali s 34% od skupno zaposlenih v gospodarstvu družbenega sektorja na prvem mestu po številnosti, Hrvaška in Slovenija pa sta zato v znatno boljšem položaju glede možnosti zaposlitve v družbenem sektorju gospodarstva, kar je razvidno tudi iz primerjave zaposlenosti v gospodarstvu tako s aktivnim kakor s celotnim številom prebivalcev FLRJ. Tabela navaja odstotke.

|            | Celotno<br>prebiv. | Zaposleno<br>v gosp. |
|------------|--------------------|----------------------|
| FLRJ       | 100                | 100                  |
| Srbija     | 42                 | 34                   |
| Hrvatska   | 23                 | 27                   |
| Slovenija  | 9                  | 15                   |
| BiH        | 17                 | 16                   |
| Makedonija | 7                  | 6                    |
| Črna Gora  | 2                  | 2                    |

Hrvatska in Slovenija, posebno pa slednja, imata znatno večji delež v strukturi zaposlenega osebja v gospodarstvu črničnega sektorja kakor v strukturi vsega prebivalstva. Skoraj ista slika je tudi pri aktivnem prebivalstvu. To še bolje pokaže kasneje podani prikaz po okrajih, kjer so okrajji teh dve republiki v znatno boljšem položaju kakor okrajji v Srbiji, Bosni, Makedoniji oziroma v Črni Gori. To je rezultat močnejšega gospodarskega razvoja Hrvatske in Slovenije.

Beograjski okraj (s 161.029) je okraj z največjim številom zaposlenega osebja v družbenem sektorju gospodarstva. Za njim se razvstijo okraji Zagreb s 128.893, Sarajevo s 73.954, Ljubljana s 37.685 zaposlenimi itd. medtem ko je okraj Gnjilane okraj z najmanjšim številom zaposlenih. Najmoč-

nejši okraj, to je beograjski okraj, je 97 krat večji od gnjilanskega okraja glede števila zaposlenih v družbenem sektorju gospodarstva.

Največje število ima do 20.000 zaposlenih in ti obsegajo od skupnega števila okrajev 87%, zato pa tisto preostalo število okrajev (13% od skupnega števila okrajev oziroma 24 okrajev) obsega 58% vsega števila zaposlenega osebja, kar kaže, da so prav v teh okrajih osredotočene naše najmočnejše proizvodne sile.

Največji delež industrije v skupnem številu zaposlenih družbenega sektorja ima okraj Krapina 75,2%, najmanjši pa okraj Prizren 5,2%, v katerem je celo obrt, in to samo obrt družbenega sektorja, glede zaposlenih trikrat močnejša od industrije.

Koeficient zaposlenosti je razmerje med številom zaposlenega osebja v gospodarstvu družbenega sektorja in med vsem

|                      |        |
|----------------------|--------|
|                      | Skupaj |
| FLRJ                 | 100    |
| Srbija               | 100    |
| Hrvatska             | 100    |
| Slovenija            | 100    |
| Bosna in Hercegovina | 100    |
| Makedonija           | 100    |
| Črna Gora            | 100    |

Iz tega pregleda se jasno vidi, da imata Hrvatska in Slovenija mnogo bolj ugodno strukturo kakor druge republike. Medtem ko pače v Srbiji, Bosni in Makedoniji nad 70% okrajev v skupino nad 100 zaposlenih na 1.000 prebivalcev, pride na Hrvaškem v to skupino le 59%, v Sloveniji pa celo 28,%, kar pa je, kakor je razvidno, daleč pod jugoslovanskem povprečjem — 65%.

prebivalstvom, ki ga zaradi večje preglednosti izračunamo navadno na 1.000 prebivalcev. Nanj vplivata predvsem dva činitelja: število prebivalcev in stopnja industrializacije, ki večinoma potegne za seboj večje ali manjše število zaposlenega osebja. Iz teh vzrokov je razvidno, da so industrijsko močnejši okraj na prvih mestih, industrijsko slabši okraj pa so med zadnjimi.

Na prvem mestu je zato industrijsko močan okraj Koper s 306 zaposlenimi na 1.000 prebivalcev, kar pomeni, da skoro vsak tretji prebivalec kopskega okraja dela v družbenem sektorju gospodarstva. Gnjilanski okraj pa je s 17 zaposlenimi na 1.000 prebivalcev na zadnjem mestu.

Razvrstitev okrajev po temeljnih skupinah zaposlenosti v gospodarstvu (do 100, do 200 in nad 200 zaposlenih na 1.000 prebivalcev) daje naslednje odnose po ljudskih republikah. Tabela navaja odstotke zaposlenih:

| no | do 100 | do 200 | nad 200 |
|----|--------|--------|---------|
|    | 65     | 25     | 10      |
|    | 79     | 19     | 2       |
|    | 59     | 30     | 11      |
|    | 28     | 36     | 36      |
|    | 73     | 13     | 14      |
|    | 70     | 30     | —       |
|    | 40     | 60     | —       |

Število okrajev pa, ki imajo več kakor 100 zaposlenih na 1.600 prebivalcev (v naši tabeli zbir skupin do 200 in nad 200) predstavlja v Srbiji le 21% vsega števila okrajev, v Bosni in in Hercegovini 27%, v Makedoniji 30%, na hrvaškem 41%, v Sloveniji pa celo 72%, kar jasno karakterizira gospodarske sposobnosti te republike.

| Ljudska<br>republika<br>Okraj | Zaposleni v društvenem<br>sektorju gospodarstva |                               |                                  | Razpored okrajev po   |                              |                                  |
|-------------------------------|-------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------|-----------------------|------------------------------|----------------------------------|
|                               | skupno<br>v tisočih                             | v industriji<br>% od skupnega | povprečno na<br>1000 prebivalcev | sterlin<br>zaposlenih | % zaposlenih<br>v industriji | povprečno na<br>1000 prebivalcev |
| <b>FLEJ</b>                   | 1.921                                           | 42,1                          | 114                              |                       |                              |                                  |
| <b>SRBIJA</b>                 | 652                                             | 40,0                          | 94                               |                       |                              |                                  |
| <b>OZJA SRBIJA</b>            | 424                                             | 41,4                          | 95                               |                       |                              |                                  |
| Beograd                       | 161                                             | 30,7                          | 282                              | 1                     | 79                           | 2                                |
| Čačak                         | 17                                              | 36,9                          | 86                               | 30—33                 | 55—56                        | 55—56                            |
| Kragujevac                    | 15                                              | 54,4                          | 92                               | 39—41                 | 23                           | 48                               |
| Kraljevo                      | 14                                              | 48,5                          | 103                              | 42—45                 | 28                           | 34—35                            |
| Kruševac                      | 13                                              | 47,5                          | 51                               | 46—48                 | 29                           | 87—88                            |
| Lazarevac                     | 8                                               | 43,4                          | 100                              | 72—76                 | 40                           | 38—40                            |
| Leskovac                      | 12                                              | 58,3                          | 49                               | 49—54                 | 13                           | 90—90                            |
| Loznica                       | 11                                              | 25,0                          | 84                               | 55—59                 | 92                           | 59—60                            |
| Mladenovac                    | 13                                              | 59,5                          | 73                               | 46—48                 | 12                           | 65—67                            |
| Negotin                       | 3                                               | 8,6                           | 25                               | 100—106               | 106                          | 103                              |
| Niš                           | 32                                              | 57,4                          | 100                              | 14—15                 | 15                           | 38—40                            |
| Novi Pazar                    | 3                                               | 31,3                          | 27                               | 100—106               | 76                           | 102                              |
| Obrenovac                     | 3                                               | 59,7                          | 49                               | 100—106               | 11                           | 96—92                            |
| Piroć                         | 4                                               | 27,6                          | 32                               | 95—99                 | 87—88                        | 101                              |
| Požarevac                     | 12                                              | 43,6                          | 45                               | 49—54                 | 37—38                        | 94                               |
| Prijepolje                    | 4                                               | 33,6                          | 51                               | 95—99                 | 68                           | 87—88                            |
| Prekoplje                     | 4                                               | 27,6                          | 24                               | 95—99                 | 87—88                        | 104—105                          |
| Smederevo                     | 10                                              | 56,6                          | 73                               | 60—65                 | 17                           | 65—67                            |
| Svetozarevo                   | 23                                              | 63,5                          | 96                               | 18—21                 | 7                            | 43—44                            |
| Sabac                         | 6                                               | 32,4                          | 37                               | 83—90                 | 72                           | 97—98                            |
| Titovo Užice                  | 10                                              | 41,4                          | 55                               | 60—65                 | 46                           | 83—84                            |
| Valjevo                       | 9                                               | 43,5                          | 60                               | 66—71                 | 39                           | 80—81                            |
| Vranje                        | 12                                              | 20,0                          | 55                               | 49—54                 | 98                           | 83—84                            |
| Zaječar                       | 23                                              | 61,7                          | 128                              | 18—21                 | 8                            | 27                               |
| <b>AP VOJVODINA</b>           | 193                                             | 35,9                          | 114                              |                       |                              |                                  |
| Bačka Palanka                 | 7                                               | 39,3                          | 94                               | 77—82                 | 49                           | 47                               |
| Bačka Topola                  | 6                                               | 20,3                          | 84                               | 83—90                 | 96                           | 59—60                            |

| Ljudska<br>republika<br>Okraj   | Zaposleni v družbenem<br>sektorju gospodarstva |                               |                                  | Razpored okrajev po   |                              |                                  |
|---------------------------------|------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------|-----------------------|------------------------------|----------------------------------|
|                                 | skupno<br>v tisočih                            | v industriji<br>% od skupnega | povprečno na<br>1000 prebivalcev | število<br>zaposlenih | % zaposlenih<br>v industriji | povprečju na<br>1000 prebivalcev |
| Kikinda                         | 11                                             | 29,6                          | 97                               | 55—59                 | 84                           | 42                               |
| Novi Sad                        | 35                                             | 40,9                          | 162                              | 10—12                 | 47                           | 16                               |
| Pančevo                         | 16                                             | 35,5                          | 87                               | 34—38                 | 60                           | 53—54                            |
| Senta                           | 9                                              | 29,7                          | 103                              | 66—71                 | 83                           | 34—35                            |
| Sombor                          | 21                                             | 35,9                          | 120                              | 24                    | 59                           | 28                               |
| Sremska Mitrovica               | 12                                             | 29,8                          | 83                               | 49—54                 | 82                           | 61                               |
| Stara Pazova                    | 5                                              | 27,0                          | 63                               | 91—94                 | 89                           | 77—78                            |
| Subotica                        | 20                                             | 42,1                          | 174                              | 25                    | 42—43                        | 14                               |
| Vrbaš                           | 19                                             | 42,1                          | 156                              | 26—29                 | 42—43                        | 19                               |
| Vršac                           | 10                                             | 21,1                          | 89                               | 60—65                 | 97                           | 50—51                            |
| Zrenjanin                       | 22                                             | 38,7                          | 107                              | 22—23                 | 51                           | 31                               |
| <b>AKM OBLAST</b>               | 35                                             | 46,5                          | 43                               |                       |                              |                                  |
| Gnjilane                        | 2                                              | 35,0                          | 17                               | 107                   | 63                           | 107                              |
| Kosovska<br>Mitrovica           | 11                                             | 69,0                          | 89                               | 55—59                 | 2                            | 50—51                            |
| Peć                             | 6                                              | 30,8                          | 34                               | 83—90                 | 78                           | 100                              |
| Priština                        | 13                                             | 46,3                          | 53                               | 46—48                 | 30                           | 85—86                            |
| Prizren                         | 3                                              | 5,2                           | 21                               | 100—106               | 107                          | 106                              |
| <b>HRVATSKA</b>                 | 529                                            | 43,1                          | 135                              |                       |                              |                                  |
| Bjelovar                        | 6                                              | 32,7                          | 58                               | 83—90                 | 71                           | 82                               |
| Čakovec                         | 8                                              | 52,1                          | 71                               | 72—76                 | 25                           | 69—70                            |
| Daruvar                         | 6                                              | 43,9                          | 74                               | 83—90                 | 33                           | 64                               |
| Dubrovnik                       | 8                                              | 16,5                          | 110                              | 72—76                 | 101                          | 29—30                            |
| Gospić                          | 8                                              | 31,9                          | 69                               | 72—76                 | 74                           | 71—72                            |
| Karlovac                        | 23                                             | 56,4                          | 101                              | 18—21                 | 18                           | 36—37                            |
| Koprivnica                      | 6                                              | 35,1                          | 60                               | 83—90                 | 62                           | 80—81                            |
| Krapina                         | 16                                             | 75,2                          | 85                               | 34—38                 | 1                            | 57—58                            |
| Križevci                        | 3                                              | 43,7                          | 37                               | 100—106               | 35—36                        | 97—98                            |
| Kutina                          | 7                                              | 64,4                          | 87                               | 77—82                 | 6                            | 53—54                            |
| Makarska                        | 5                                              | 12,2                          | 53                               | 91—94                 | 105                          | 85—86                            |
| Našice                          | 7                                              | 45,2                          | 76                               | 77—82                 | 32                           | 62                               |
| Nova Gradiska                   | 7                                              | 49,7                          | 88                               | 77—82                 | 27                           | 52                               |
| Ogulin                          | 9                                              | 41,6                          | 153                              | 66—71                 | 45                           | 20                               |
| Osiijek                         | 44                                             | 36,2                          | 208                              | 8                     | 58                           | 10                               |
| Pula                            | 28                                             | 55,8                          | 180                              | 17                    | 21                           | 12                               |
| Rijeka                          | 60                                             | 32,1                          | 265                              | 5                     | 73                           | 5                                |
| Sisak                           | 19                                             | 55,6                          | 110                              | 26—29                 | 22                           | 29—30                            |
| Slavonska Požega                | 5                                              | 50,1                          | 71                               | 91—94                 | 26                           | 69—70                            |
| Slavonski Brod                  | 15                                             | 35,4                          | 157                              | 39—41                 | 61                           | 18                               |
| Split                           | 37                                             | 36,8                          | 149                              | 9                     | 57                           | 22                               |
| Sibenik                         | 16                                             | 89,8                          | 100                              | 34—38                 | 48                           | 38—40                            |
| Varaždin                        | 17                                             | 65,1                          | 96                               | 30—33                 | 5                            | 43—44                            |
| Vinkovci                        | 23                                             | 43,1                          | 139                              | 18—21                 | 41                           | 25                               |
| Virovitica                      | 7                                              | 34,3                          | 64                               | 77—82                 | 66                           | 76                               |
| Zadar                           | 10                                             | 25,3                          | 72                               | 60—65                 | 91                           | 68                               |
| Zagreb                          | 129                                            | 43,9                          | 255                              | 2                     | 34                           | 6                                |
| <b>SLOVENIJA</b>                | 287                                            | 49,3                          | 196                              |                       |                              |                                  |
| Celje                           | 33                                             | 57,0                          | 175                              | 13                    | 16                           | 13                               |
| Gorica                          | 16                                             | 36,9                          | 141                              | 34—138                | 55—56                        | 24                               |
| Kočevje                         | 6                                              | 24,0                          | 167                              | 83—90                 | 93                           | 15                               |
| Koper                           | 19                                             | 31,4                          | 306                              | 26—29                 | 75                           | 1                                |
| Kranj                           | 35                                             | 68,3                          | 278                              | 10—12                 | 3                            | 3                                |
| Ljubljana                       | 74                                             | 43,6                          | 266                              | 3—4                   | 37—38                        | 4                                |
| Maribor                         | 55                                             | 56,3                          | 235                              | 6                     | 19                           | 8                                |
| Murska Sobota                   | 10                                             | 34,5                          | 75                               | 60—65                 | 65                           | 63                               |
| Novo mesto                      | 9                                              | 28,7                          | 98                               | 66—71                 | 86                           | 41                               |
| Ptuj                            | 8                                              | 33,5                          | 91                               | 72—76                 | 69                           | 49                               |
| Trbovlje                        | 22                                             | 61,0                          | 192                              | 22—23                 | 9                            | 11                               |
| <b>BOSNA IN<br/>HERCEGOVINA</b> | 299                                            | 46,0                          | 105                              |                       |                              |                                  |
| Banja Luka                      | 17                                             | 41,9                          | 66                               | 30—33                 | 44                           | 74—75                            |
| Bihać                           | 11                                             | 37,6                          | 62                               | 55—59                 | 53                           | 79                               |
| Brčko                           | 11                                             | 38,5                          | 44                               | 55—59                 | 80                           | 95                               |
| Derventa                        | 6                                              | 37,5                          | 46                               | 83—90                 | 54                           | 93                               |
| Doboj                           | 14                                             | 32,8                          | 87                               | 42—45                 | 70                           | 73                               |
| Goražde                         | 12                                             | 56,0                          | 86                               | 49—54                 | 20                           | 55—56                            |
| Jajce                           | 12                                             | 52,6                          | 95                               | 49—54                 | 24                           | 45—46                            |